

Izhaja
vsakega 10. in 25.
v mesecu.

Naročnina do
konca leta 1927
12 Din.

Številka pošto-
čkovnega urada
Ljubljana 12.592.

Nova Samouprava

Glasiló gospodarstva, prosvete in politike.

Uredništvo
in upravníštvo:
Kočevje št. 18.

Telefon št. 5.

Oglasi:
mali beseda 2 Din,
sicer po dogovoru.
V uredniškem delu
vrstica Din 10.—

Vsebina: Trinajstmiljardno posojilo. — † Ljuba Jovanović. — Opadanje nemškonacionalne stranke Bauernpartaj v kočevskem srezu. — Smrt odličnega kočevskega Slovence. — Tedenske vesti. — Iz NRS. — Inserati.

Trinajstmiljardno posojilo

naši državi od strani angleških in ameriških finančnikov dokazuje, da se smatra tudi v finančnem svetu, kot najbolj previdnem svetovnem faktorju, našo državo na znotraj in na zunaj že toliko urejeno in utrjeno, da se ji že lahko zaupa tako ogromno posojilo. To naziranje potrjujejo tudi glasovi predvsem angleškega vodilnega časopisja, ki z zadovoljstvom ugotavlja, da so iz notranjega političnega polja Jugoslavije izginili plemenski boji in da je na celi črti prodrla vsedržavna ideja z odgovornosti se zavedajočo zavestjo celokupnosti in da so že vidni obrisi pretežno dveh strank, dvostrančnega sistema upravljanja države, brez škodljivih separatističnih ali plemenskih primesij. Misli se pri tem očitno na konservativno radikalno-klerikalno fronto na eni ter na Demokratsko Unijo na drugi strani. Z vidnim zadoščenjem ugotavljajo svetovni listi, da se je Jugoslavija v prvem desetletju svojega obstoja, posebno pa v zadnjih dveh letih, na vseh poljih tako konsolidirala, utrdila in napredovala kot pri njenem ustvarjanju ni nihče pričakoval.

Zelo lepi in prikupljivi so ti glasovi za nas. Ne da se tajiti, da imajo tudi resno stvarno jedro v sebi. Okoliščina, da so se združili in to na Balkanu, na eni strani predstavitelji in bojevniki čistega katolicizma kot je SLS, s predstavitelji in nositelji pravoslavne ideje, torej istočasno Slovenci s Srbi, v eno po njih zatrdilih nerazrušno politično falango, je nekaj, kar je bilo še pred par leti pri nas nemogoče in kar bi se niti na zapadu pri danih okoliščinah lahko ne ustvarilo. Ta okoliščina dokumentuje politično zrelost in modro prevdarnost obeh plemen, dokumen tuje pa tudi, da je državna ideja z magala nadversko in plemensko, ki sta se ji obe podredili. Nič manjšega napredka, morda še večjega, pa vidimo na drugi strani, kjer so se politični nasprotniki radikalno-klerikalne fronte, in to Hrvati s Srbi in Slovenci, strnili v enotno Demokratsko Unijo, ki ima veliko zdrave podlage in ob pametnem vodstvu brez dvoma veliko in odločilno bodočnost v državi. Dejstvo, da so se na onem važnem državnem ozemlju, ki je pretežno poseljeno s Hrvati in meji na eni strani na morje, na drugi pa na Italijo in Madžarsko, pobotali Hrvati in Srbi,

Radić in Pribičević, ter se podredili vrhovnemu vodstvu srbijanskega politika, je silno tehten političen ambijent, ki ga še podčrtava okoliščina, da stoji tu na čelu srbohrvatskih ljudskih mas čista narodna lajična in napredna inteligenca.

To vse so za notranje-politični razvoj, napredek in vodstvo države tako važne okoliščine, da zamoremo onim političnim voditeljem Slovencev, ki so se temu pokretu pridružili, na pravilni presoji in dalekovidnosti le čestitati. S tem šele so pravilno varovani ne le slovenski interesi, ampak predvsem interesi kulturno, nacionalno, finančno pa tudi internacijalno važnih pokrajin, urinjenih med dva velika naroda, Italijane in Nemce: z zastopstvom v obeh vsedržavnih političnih frontah.

Pri tem zgodovinsko važnem notranje-političnem prerojevanju pa se za nas slovenske radikale poraja samo po sebi vprašanje, če je vzpričo priključitve SLS k radikalom in izročitve Slovenije v izključno njih politično območje, naš separaten obstoj še možen in dovolj resen. Zdi se, da centralno vodstvo partije same to vprašanje po svojih dejanjih zanikuje, vsled česar ni izključeno, da pride tudi v teh vrstah do preorientacije in pregrupacije: eni v SLS, drugi v Demokratsko Unijo.

Sredi med obema frontama pa stoji kot jeziček na tehtnici zadnji ostanek jugoslovanskega plemstva, bosanski grajščaki in veleposestniki, begi in age. Z atavistično spretnostjo, z aristokraciji že prirojeno diplomatično-politično nadarjenostjo vodijo svojo interesno politiko tako, da so vedno tam, kjer je državna moč, vendar se pa naravnemu razvoju splošne unifikacije tudi oni ne bodo mogli dolgo protiviti.

Ogromno posojilo inozemstva v izključno porabo tehničnega in prometnega napredka države, čigar porabo bo v obojestranskem interesu inozemstvo seveda kontroliralo, bo pospešilo tako gospodarski kot politični razvoj. Olajšalo bo tudi socialno bedo in odpravilo brezposelnost. Oni, ki bodo zaslužili, naj bi djali čim največ mogoče na stran, posebno delavci, da si po končanem delu zamorejo s prihranki ob poboljšanjem splošnem gospodarskem položaju vsvariti čeprav majhno, pa vendar lastno gospodarsko eksistenco; ne samo pravilna uporaba posojila, tudi pravilna uporaba zaslužkov, zlasti pa prihranki, nam bodo šele dali pravilni blagoslov tega posojila, vsled česar je dolžnost zlasti inteligence in gospodarskih krogov, da vplivajo na svoje območje v tej smeri. S.

† Ljuba Jovanović

Beograd, 10. februarja 1928.
Danes ob pol 12. je [preminul idejni vodja Narodne Radikalne Stranke, univerzitetni profesor in narodni poslanik Ljuba Jovanović, bivši predsednik Narodne skupščine, bivši večkratni minister, državni svetnik itd. Nepričakovana vest je ves Beograd globoko presunila.

Ta vest se je kot blisk razširila te dni po državi in vsakdo, ki je poznal, bodisi osebno bodisi iz časopisja, ljudomilega, širokogrudnega in vedno konciliantnega velikega državnika Ljubo Jovanovića, je povesil glavo in se zamislil... Izza Pašića — Ljuba Jovanović. Oba sijajna državnika in voditelja predvojne Srbije in Narodne Radikalne Stranke... Preje pred njima so pa šli že v grob Protić, Vesnić, Milovanović... Voditelji našega Pijemonta in ustvaritelji naše države, globoko izkušeni državniki predvojne Srbije z odličnimi zvezami po celem kulturnem svetu legajo drug za drugim v grob... Ali imamo vsaj delen nadomestek?

Mirne duše lahko konstatujemo: ni ga, priznavajoč sicer, da ima Narodna Radikalna Stranka še velik rezervoar močnih osebnosti.

Ljuba Jovanović po svojem poreklu ni bil Srbijanec, ampak Prečan, rojen dne 9. februarja 1865 v Kotorju, torej Dalmatinec. Ko se je l. 1882 uprl južni del Dalmacije in Hercegovine, takozvana Krivošija, proti Avstriji, je pohitel med upornike tudi 17 letni dijak srednješolec — Ljuba Jovanović. Vsled tega se je moral zateči v Srbijo v Beograd, kjer je nadaljeval in končal nauke, postal najpreje srednješolski, potem pa univerzitetni profesor (1903), l. 1905 pa poslanec. V parlamentu je kot sijajen in stvaren govornik ter kot dobro podkovan zgodovinar, poln idej, obrnil pozornost javnosti in stranke nase, ki mu je poverila odlična mesta v parlamentu in vladi. Kot prosvetni minister je reformiral srbijansko šolstvo, zlasti osnovno, in spisal sam več potrebnih učnih knjig. S srbske preteklosti je razgrnil s svojimi raziskovanji v stvarnih zgodovinskih delih važno dobo Nenanje in Sv. Save, o Bosni njeno preteklost od VII. do XII. veka, o Hercegovini dobo hercega Stepana Kosače in njegove boje z Dubrovnikom itd. Med vojno je bil minister notranjih del, a ob Ujedinjenju je sodeloval pri 1. decembru, bil predsednik Ustavotvornega odbora Narodne Skupščine,

minister ver, in končno predsednik Narodne Skupščine. Leta 1926 ga je zadela kap in moral se je umakniti iz javnosti, vodeč politične niti le še iz ozadja in pišč svoje spomine, ki bodo brez dvoma sijajen donesek k zgodovini velike dobe od l. 1885 do l. 1925.

Ljuba Jovanović je bil mož širokega svetovnega obzorja in zlasti tudi dober Slovan. Prečanski pokrajinski politiki so stavili nanj velike nade in so ga smatrali za svojega voditelja. Življenska njegova naloga je bila, da najde med srbijansko-Pribičevićevim centralizmom in provincijalnimi stremljenji prečanov zdravo srednjo pot. Predno se mu je to v polni meri posrečilo, je ob obilici plodovitega svojega življenskega dela omahnil; njegovi učenci z Veljo Vukičevićem na čelu hočejo pot svojega mojstra v politiki nadaljevati.

Z Ljubo Jovanovićevim je padla v grob markantna učenjaška, prosvetna in politična osebnost predvojne Srbije in Ujedinjene domovine. Njegovo seme, vrženo v predvojni Srbiji v plodovite brazde, rodi še danes dobre plodove in je trajne vrednosti.

Slava spominu Ljube Jovanovića, moža dela in ustvarjanja. S.

Opadanje nemško-nacionalne stranke Bauernpartaj v kočevskem srezu.

Dne 8. in 15. januarja so se vršile v nekaterih kočevskih nemških oziroma narodno mešanih občinah občinske volitve. Nemško nacionalna stranka Bauernpartaj, ki stoji pod okriljem SLS, za katero je pri zadnjih parlamentarnih volitvah kot en mož glasovala in ki je pri oblastnih volitvah z ostanom (1740 glasov) spravila v oblastno skupščino ljubljansko svojega poslanca, nekega župnika seveda, je za občinske volitve postavila povsod svoje lastne kandidatne liste. Toda naenkrat je začutila po celi deželi odpor in to po občinah, po katerih je doslej gospodarila po mili volji. V svojem glasilu „Gottscheer Zeitung“ je vsled tega jela rotiti mile rojake, naj ji še za naprej zaupajo, češ da je njih narodnost, šolstvo in gospodarstvo itd. v nevarnosti, če ne ostanejo pod njenim že „preizkušenim“ vodstvom, to je vodstvom kočevskih nemško-nacionalnih župnikov in nekaj zagrizenih kričačev. Obenem je namignila, da ves ta odpor proti nemško-nacionalnemu vodstvu organizira „eine unsichtbare Hand“ iz mesta, namignivši precej jasno, da to ni nihče drugi kot — stari kočevski župan Dr. Sajovic in baje njegovo glasilo „Die Wahrheit“. Navzlic temu je položaj za Bauernpartaj postal tako kritičen, da si v celi vrsti občin, doslej pravih svojih trdnjavah, tako v Koprivniku, v Stari cerkvi, v Starem logu, Mozlju itd., ni niti upala pod svojo firmo postaviti svojih kandidatnih list, ampak je storila to s pomočjo svojih zaupnikov-volilcev pod različnimi gospodarskimi in lokalnimi firmami, samo da bi privlekla čimveč volilcev. Da bi bolj držalo, so stari njeni agitatorji in govorniki šli iz mesta na deželo agitirat, seveda predvsem z gospodarskimi, šolskimi in nacionalnimi gesli, toda naleteli so slabo. V Črnem potoku tak agitator n. pr. še shoda ni mogel prirediti; a v Mozlju so oba agitatorja navzoči krepko izpovedali, tako, da si bosta drugič najbrže pomislila priti prodajat svojo mo-

drost po deželi. V obeh slučajih je našla njih agitacija odmev še celo pred sodiščem in to ne od slovenske strani. Na svoje liste niso vzeli Bauerpartajlovci seveda niti enega slovenskega posestnika, da o delavcih molčimo, pač pa same preizkušene zanesljive svoje borce. Po shodih so strašili volilce, da ako ne volijo njih liste, da bodo šole slovenizirane. Nasprotniške, bauernpartajlovskim opozicijske liste pa so se postavile na stališče, da so vsi volilci v občini, bodisi Slovenci ali Nemci, posestniki ali delavci, prvič enakopravni in drugič tudi sposobni, da sami vodijo avtonomne občinske posle brez mestne in farovške kuratele. In tako so šli volilci v boj. Bauernpartaj je s svojo listo podlegla predvsem v dosedanji svoji trdnjavi Mozelj, kjer je od 17 mandatov dobila le šest. Da bi popravila poraz, se je pritožila proti formalnim napakam v predstopku volitev, torej proti svojemu lastnemu delu, ker je imela doslej občino v rokah. V odbor je poleg zmernih in pravičnih Kočevarjev izvoljeno tudi več uglednih slovenskih posestnikov. Nadalje je podlegla Bauernpartaj v Gotenici, kjer je županovala doslej neomejeno. V dobri svoji trdnjavi Starilog je prišlo do cepitve in le s težavo je spravila svojega kandidata poštarja Eisenzopfa na župansko mesto. Enako se je nevarno zagugalo v Stari cerkvi, kjer se je rešila le na ta način, da je koncedirala župansko mesto nemškemu kmetijcu Fricu Povšetju. Opozicijska lista je dobila tu štiri mandate, od teh dva Slovenca. Enako so dobili Slovenci v Maligori kot opozicija dva mandata in se vpeljali v občinsko poslovanje. V Črnem potoku sta nasproti 5 Bauerpartajlovcem enako prišla 2 slovenska odbornika v občinski odbor, v Spodnjem logu trije nasproti štirim Bauerpartajlovcem, in v Koprivniku 3 opozicijski, ki so dobili nasproti Bauerpartajlovcem 36 glasov. V Livoldu so prišli trije Slovenci od 7 odbornikov v odbor in je tudi župan Slovenec, dočim so povsod drugod na deželi bili izvoljeni za župane Nemci, čeprav nosijo slovensko ime Rožič recte Roschitz v Koprivniku, Povše v Stari cerkvi itd. Tudi v občini Željne sta kompromisnim potom prišla dva opozicijska v odbor.

V drugih narodno mešanih občinah volitve še niso bile razpisane. Bo pa tudi v teh močna opozicija proti nemško-nacionalni kurateli farovžev in nekaterih meščanov. Prebivalstvo hoče zaslužka in miru, ne pa narodnostnih bojev in prepиров, ki so jih doslej nekateri posamezniki tako lepo umeli napeljavati na svoj mlin. Bauernpartaj, kuratela kočevskega kmeta, mora izginiti, ker le ta je, bodisi da je Slovenec ali Nemeč, že sam toliko pameten in dozorel, da ne rabi nobenega jerobstva.

In to bodo dokazali tudi novoizvoljeni številni občinski odborniki nove smeri.

Smrt odličnega kočevskega Slovenca.

Dne 24. januarja 1928 je legel k večnemu počitku pristni sin ponosnih kamniških planin, korenina najstarejših soborilcev kočevskih Slovencev in patrijarh teptanega delovnega ljudstva, v naši dolini, občeznani in priljubljeni naš Viktor Medved.

Z njim je šel v večnost lep kos tragične zgodovine kočevskih Slovencev. Kdo ni poznal starega Medveda? Neustrašeno je stal od začetka v prvih vrstah njih nacional-

nega gibanja, v vsenemštvu potaplajočega se kočevskega Slovenstva. Trnjeva je bila njegova življenska pot, teptan po nemili usodi, s številno družino v vednem boju s težkimi gmotnimi razmerami, preganjan radi svojega neupogljivega nacionalizma od tedanje vsenemške kamarile. Nikdar ni klonil sirovi premoči, ne prigovarjanju številnih judežev. Ostal je zvest nacionalist, vreden sin svoje značajne trdne Gorenjske, iz katere je izšel, vse do zadnjega utripa svojega predobrega srca. Prentašal je stojično vse udarce, prizadejane svojemu narodu, dobro vedoč, da se bliža konec njegovega trpljenja in da napoči dan odrešenja in nacionalne svobode. Naš Medved je ostal, kar je bil vedno, tudi tedaj, ko ga je črnozolto denuncijanstvo vrglo v mesarske kremplje krvave avstrijske vojne justice. Dolge mesece je pretrpel v temni ječi, iz katere je vodila pot skoro izključno na strelišče. Za las — in delil bi bil neizogibno usodo naših narodnih mučnikov, ki so radi svojega slovenskega idealizma — kar je bilo avstro vsenemški soldateski enako veiezdaji — prelili svojo srčno kri na teptano slovensko zemljo. „Sie sind auch einer von diesen verfluchten liberalen Hochverrätern, aber ich werde Ihnen schon zeigen“, je bil nagovor preiskave vodečega auditorja. Pod takimi auspicijami se je vodila preiskava. Toda stari Medved je ostal, kar je bil. Le telo je klonilo bolezni, na katere posledicah je po dolgem trpljenju končno izdihnil. Samo eno zadoščenje mu je bilo dosojeno za vse prestale muke. Postal je bil v svobodi prvi slovenski župan preje velenemškega mesta Kočevje. Kot tak je delal požrtvovalno v korist in napredek prebivalcev in mesta. Osobito delavstvo mu je bilo najbolj pri srcu. V boju za kruh in obstanek je bil vedno na strani majhnih ljudi, katerih interes je v vseh javnih zastopih energično in smotreno zastopal. Bil je trd v izrazih, odkritega značaja, kar je imel v srcu, je imel na jeziku vsem enako, toda mehkega srca, poln humorja in dovtipov. Zato je bil v vseh krogih priljubljen in tudi pri nasprotnikih „wohlgelitten“.

Kako je bil naš Medved priljubljen in spoštovan, je pokazal veličasten njegov pogreb. Na magistratu je vihrala črna, pri gradu ob izhodu iz mesta pa s črnim florom okinčana krasna velika slovenska zastava. Ta se krste in jo poljubila v zadnji pozdrav možu korenjaku, ki je izpolnil svojo dolžnost napram njej. Radi nje in za njo je trpel, zato ga je pobožala zadnjikrat belomodra rdeča trikolora kot gladi slovenska mati svojega neustrašenega sina. Ob goreči cestni razsvetljavi in spremstvu nepregledne množine pokojnikovih prijateljev in spoštovateljev se je premikal sprevod skozi mesto na mestno pokopališče. Ob odprtem grobu se je poslovil od pokojnika z v srce segajočimi besedami imenom kočevskega Slovenstva njegov prijatelj in sodelavec gospod Dr. Ivan Sajovic, dočim se je pevski zbor našega Glasbenega društva poslovil od dragega prijatelja slovenske pesmi s turobno in pretresljivo žalostinko.

Sladko spavaj naš dragi Viktor Medved!

Tedenske vesti.

Pedesetletnico svojega rojstva praznuje letos poleg Prešerna največji slovenski pesnik Anton Župančič. To pedesetletnico izvanrednega pesniškega in narodnega genija praznuje zaeno s pesnikom cel slovenski narod. V znak svojega počaščenja velikemu kažipotu so se priredili v januarju po celi

Sloveniji Župančičevi večeri. Tako tudi v Kočevju ob sodelovanju gospodov profesorjev in „Glasbenega društva“. Pomen pesnika in njegovo veličino je krasno pretolmačil številnemu občinstvu gospod prof. Dr. Josip Ilc.

Prva slovenska žena dvorna dama gospa Franja Dr. Tavčarjeva je praznovala začetkom februarja svojo šestdesetletnico. Njena pot skozi življenje pomeni v resnici le izkazovanje dobrot otrokom, dijakom in revežem sploh. In to predvsem na svoj lasten račun, na račun lastnega premoženja. Znano je, da so bili časi, ko je skozi leta po 12 samo dijakov dobivalo pri Dr. Tavčarju hrano in tudi drugo oskrbo. Kje pa so drugi reveži! In koliko je žrtvovala Dr. Tavčarjeva hiša za narodne, občne koristne in kulturne stvari! Pri tem svojem delovanju je zbirala gospa Dr. Tavčarjeva tudi druge gospe okoli sebe v iste namene.

Tako je postala gospa Dr. Tavčarjeva popolnoma naravnim potom voditeljica slovenskih dobrotvornih žena in prva dobrotnica slovenske mladine in otrok ter siromakov sploh. Poleg vsega tega pa je stala svojemu prerano umrlemu možu, nepozabnemu Dr. Ivanu Tavčarju, političnemu voditelju liberalnih Slovencev in rodovitnemu pisatelju, ne samo umevajoče in hrábno, ampak tudi inicijativno ob strani. Prvakinji in prvi organizatorici plemenitih slovenskih žena, najplemenitejši med plemenitimi, ključemo ob njeni 60letnici tudi mi: „Ješče na mnogaja ljeta!“

Kaj bo z ukinitvijo srednjih šol? Tako se danes sprašujejo tisoči prizadetih starišev in neštivilno javnih korporacij. Tudi v finančnem zakonu za l. 1928/29 stoji določilo, da sme biti v državi le 80 srednjih šol — torej naj se jih 56 ukine. Glede Slovenije SLS doslej še ni zahtevala nobene

omejitve in je glasovala za ukinitev. Mi smo v tem listu že ponovno predočili, kako hud udarec bi bil za Slovence ukinitev srednjega šolstva, vir izobrazbe, ki tvori pri Slovencih in naši nerodovitni zemlji nadomestek za doto in premoženje. Iz zadržanja poslancev SLS se vidi, da se z ukinitvijo srednjih šol v Sloveniji oni in njih stranka strinjajo.

Stanovanjska akcija v Kočevju je jela po prvem poletu nekoliko zastajati. Interesente so se namreč združili v posebni „Stavbeni zadrugi“ in se domenili, da na južnem koncu mesta ob levem bregu Rinže v naravnem podaljšku mesta nakupijo s pomočjo Premoženske uprave stavbni svet po znižani ceni in nato s pomočjo „Stavbne zadruge“, ki naj bi dobila podpore zlasti od oblasti in ministrstva za socialno politiko, postavijo hiše. To bi bili predvsem uradniki, ki bi se na ta način s svojimi

Zavel je strupen veter preko naših poljan, zaprle so se za vedno bistre oči in otrpnilo je najplemenitejše srce, a v večnost se je preselil danes predragi in nepozabni predobrotljivi naš oče in stari oče, nenadno iztrgan iz kroga svoje rodbine in številnih prijateljev, gospod

Viktor Medved

sodni oficijal v p., bivši mestni župan v Kočevju, član občinskega mestnega zastopa in sosveta v Kočevju, odbornik in tajnik Zdravstvenega Okrožja, podnačelnik Gospodarsko-delavskega kluba občinskih mestnih odbornikov itd. v Kočevju

v 70. letu svojega delavnega, trudapolnega življenja.

Pogreb predragega rajnkega se je vršil dne 24. januarja ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na tukajšnje pokopališče.

Vsi, ki ste poznali značajnega moža, ohranite mu blag spomin!

Kočevje, dne 22. januarja 1928.

Žalujoča rodbina.

Zadružna gospodarska banka d. d., Ljubljana

podružnica KOČEVJE, Ljubljanska cesta.

Centrala Ljubljana.

Delniška glavnica in rezerve: nad 16.000.000 Din.

Vloge: nad 250.000.000 Din.

Promet: nad 11.000.000.000 Din.

Podružnice: Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Šibenik.

Ekspozitura: Bled.

Nakup in prodaja valut in deviz po dnevnem kurzu.

Vloge na tekoči račun in na hranilne knjižice proti ugodnemu obrestovanju.

Menični eskont. Lombardiranje vrednostnih papirjev.

Nakazila v tu- in inozemstvo najhitreje in najceneje.

Kulantna provedba vseh bančnih poslov.

rodbinami v Kočevju stalno naselili. Toda večina od teh ima — srednješolsko mladino. In tako so prišli naenkrat do logičnega zaključka, da ako se ukine višja državna realna gimnazija v Kočevju, da naravno nimajo interesa na Kočevju in seveda tudi na zidanju ne. Nemški Bauernpartajlovci so se v svojem glasilcu „Gottscheer Zeitung“ izrekli za ukinitve zavoda, ker v svoji kratkovidnosti vidijo v zavodu le nekaj več slovenskih volilcev in pa — slovenščino. Zamenjali bi ta zavod z landwirtschaftliche Kurse, kmetijskimi tečajmi! Ta svoj za procvit mesta Kočevje naravnost herostratski načrt so ne samo sporočili poslancem in Velikemu županu, ampak so ga še celo — natisnili. Slepca je pač težko govoriti o barvah.

Kaj bo z železniško zvezo Slovenije z morjem? Čitali smo, da je popolnoma zagotovljena preko Starega trga na Vrbovsko, kjer se priključi progi Zagreb-Sušak. A za 23. februarja je razpisana v Beogradu licitacija načrtov. Ako pride do izpeljave 13 milijardnega posojila, potem imamo upanje, da ne ostane samo na papirju ta prepotrebna in kratka zveza. Toda postopanje ministerstva dela gotove pomisleke. Tako n. pr. se je poleti 1927 priselila v Kočevje žel. sekcija z nalogo, da ostane tu in dela v terenu predpriprave, vodi pri gradbi železnice potrebno nadzorstvo itd. in to za celo projektirano progo Št. Janž-Sevnica, Straža-Kočevje in Kočevje-Vrbovsko. Njeno delovanje je bilo proračunjeno na približno pet let, dokler ne bi nova proga perfektno funkcionirala. S 1. februarjem t. l. pa je bila ta sekcija prestavljena v — Beograd, osobje pa raztepeno na vse strani. To se pravi domače, da je bila — ukinjena kot brezpredmetna. Na tem dejstvu ne spremeni razpisana licitacija načrtov prav nič. Saj imamo krasne različne načrte še od stare Avstrije — stari so nekateri že nad 40 let. Pa projektiranih stvari le ni. Tudi ti načrti, ako sploh pride do njih, gredo lahko v — arhiv. Torej gospodine Škulje — železnica, gimnazija, stavbena akcija — hic Rhodus, hic salta! To je polje za udeleževanje, za protidajatev za kočevarske kuglice!

Nova tvornica bombažnih izdelkov v Kočevju začne najprej s šolo mladih deklet. Predvidena je šele po Veliki Noči. Ko bo kader deklic — zaenkrat kakih 200 po številu — izučen, pridejo nadaljne moči. Šola bo trajala dva meseca. Medtem se bo sezidalo drugo veliko tvorniško poslopje ob Rinži.

Redni zrakoplovni promet za potnike in prtljago je bil otvorjen med Beogradom in Zagrebom danes. Po zraku se pride v Zagreb v dobrih dveh urah. Linija je dolga 390 km in gre glavno ob toku Save. Na vsakih 50 km je postavljen orientacijski drog za pilota. V vsak zrakoplov gre pet potnikov in 300 kg prtljage. Potniki imajo v hermetično zaprtem trebuhu zrakoplova eleganten salon z vsemi potrebnimi pripravami in napravami. Brzovlak Zagreb-Beograd stane 608 Din v I. razredu, zrakoplovna cena je 600 Din. V tej svoti je všteta zavarovalnina za slučaj nezgode po 100.000 Din za vsakega potnika. Moderna tehnika je že tako napredovala, da je danes znanstveno dokazano, da je vožnja z zrakoplovom varnejša kot po železnici. Varnost po železnici znaša namreč 98,3%, po zrakoplovu pa 99,6%. Vsled tega zavarovalnice zrakoplovna zavarovanja prav rade sprejemajo. Pogoste nezgode v našem vojaškem zrakoplovstvu nas za presojo civilnega zrakoplovstva ne smejo motiti; vojaštvo se namreč šele vežba in uči z učenci, vsled česar pride naravno do nezgod, civilno zrakoplovstvo pa ima v uporabi le prvovrstno že izvežbano osobje in preizkušene

aparate, vsled česar je nevarnost manjša kot na železnici. Navedena zračna proga je le del projektiranih zračnih linij oziroma celega omrežja v naši državi, v katere bo pozneje pritegnjena tudi Ljubljana, vse bodo pa tvorile del svetovnega zrakoplovnega prometa in ga bodo izpolnjevale za našo državo.

Enotni davčni zakon je bil te dni sprejet v parlamentu za celo državo. Odpravlja dohodnino s 1. januarjem 1929, povišuje pa za to druge davke. Strokovnjaki trdijo, da bodo vsled odpada dohodnine na primer veleposestniki plačevali komaj 10% dosevanih svojih davkov, mali in srednji posestniki pa da bodo nosili ta izpad. Ali ne bi bilo bolje, da bi bil parlament že kak preizkušen davčni zakon enostavno našim gospodarskim prilikam prilagodil?

Iz NRS.

Vlada Velje Vukičevića je podala ostavko, potem ko je sprejela enotni davčni zakon. Demokratski kljub se je namreč izrekel proti njej, vsled česar je izgubila večino. Zahteval je koncentracijsko vlado, ki naj bi izvršila v parlamentu vse one naloge in prinesla vse unifikacijske zakone za celo državo. Deloma vsled vsebine, deloma vsled partijskih diferenc se ta vsekakor lepi načrt ni posrečil niti Vukičeviću niti Radiću, dočim je Davidović na podlagi izkušenj prvih dveh madat odklonil. Vsled tega je posegla krona zopet po sestavi koalicijske vlade, ki naj bi izpeljala isto nalogo. Z mandatom je najprej poverila zopet Veljo Vukičevića, s katerim se je cel klub radikalnih poslancev prvokrat solidariziral in ga odobril kot svojega mandatarja. Sedaj se vodijo pogajanja za koalicijsko vlado in za posamezna ministerstva, ki naj bi posameznim strankam, ki bi vstopile v tako vlado, pripadla. Boj je seveda vroč.

Zveza NRS in SLS pod patronanco ministrskega predsednika gospoda Vukičevića je spravila napredek slovenskih radikalov v mučen položaj. Iti danes v Sloveniji med radikale, pomeni pri tej zvezi toliko kot iti indirektno v SLS. Kdor to hoče, gre rajši direktno. Vsled tega je napredek NRS tako med naprednimi kot med klerikalnimi Slovenci izpodvezan. Razun tega se gerira SLS sama kot absolutna gospodarica položaja v Sloveniji. To se pravi, kdor se ne ukloni, se skuša, da se ga ukloni ali — odstrani. Klasičen primer za to je Kočevje, kjer so se zvezali klerikalci z Nemci proti radikalom, ki so najmočnejša stranka v občini in poskrbeli za gerenta na občini, samo da radikal ni župan. Če so torej na vladi demokrati, dobivajo slovenski radikali batine, če so na vladi sladki zavezniki klerikalci, pa brce. Biti pripadnik najmočnejše stranke v državi in dobivati od ob njeni toploti se grejoče male provincijalne stranke brce, je pač paradoks, ki ga članstvo ne bo moglo dolgo prenašati.

Praznik Treh Jerarhov dne 12. februarja so praznovali slovenski radikali v hotelu Miklič v Ljubljani.

Izdajatelj: Za Okrožni Odbor Narodne Radikalne Stranke Ljubljana-Novomesto: Dr. Ivan Sajovic, Kočevje. Urednik: Ferdo Jonke, Kočevje. Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.

Kdor prodaja ali kupuje

posestvo, hišo, naj se obrne na zastopstvo „Marstan“, posredovalnica posestev, hiš, stanovanj, lokalov, gradnje in trgovska agentura, Kočevje, Cerkvena ul. 48/1.

15 posestev

v kočevskem srezu, od 10 do 250.000 Din, kompletno z inventarjem in brez njega, takoj na prodaj. Pojasnila iz prijaznosti pri upravi tega lista.

✱
✱

DIJAŠKI DOM KOČEVJE.

Največji tovrstni internat Jugoslavije.

Prvovrsten internat za srednješolsko učečo se mladino pod pedagoškim vodstvom in nadzorstvom aktivnih srednješolskih profesorjev.

Krasna igrišča. — Smrekovi gozdovi. — Lastni vrtovi. — Lastna ekonomija.

Popolna prvovrstna oskrba. — Radiokoncerti. — Nizke cene.

===== STEVILO MEST OMEJENO NA 100 GOJENCEV. =====

✱
✱

✱
✱

ZOBNI ATELJE BORIS BAN, Kočevje

vis à vis župne cerkve, hiša tvrdke Peter Petsche

izvršuje solidno in zanesljivo vsa v zobotehnično stroko spadajoča dela. — Vsak delavnik od 8. do 12. in od 2. in 5. ure, ob nedeljah od 8. do 12. ure.

Zlate, srebrne, porcelanaste in cementne plombe, zlate mostičke in krone, umetno zobovje, čiščenje zob, pritrjevanje, obnova.

===== CENE IN DELO BREZ KONKURENCE! =====

✱
✱

5% Mestna hranilnica v Kočevju

Uradni prostori so v Gradu Trg Kralja Petra Osvoboditelja.

Uradni dnevi vsak dan od 8. do 11. ure dopoldne in ob sejnih od 8. do 12. ure dopoldne.

Stanje vlog dne 31. dec. 1927:
Din 17,171.66 18

Obrestna mera za hranilne vloge (brez odbitka rentnega davka) 5%
Obrestna mera za hipoteke 8%
Obrestna mera za menice 12%